

6. AVRAMOVI KORENI

Pregled

Uvod: Ova sekcija će nas povesti na putovanje od Vavilona do obećane zemlje, ali sa novim glavnim likom, Avramom, koji ostavlja svoj dom bez znanja o svojoj konačnoj destinaciji. Avramovi prvi koraci ka obećanoj zemlji nisu bili laki, on je oklevao. On se muči da nasledi zemlju. I kada konačno stigne u Hanan, ne može da ostane tamo jer je tamo glad. Zbog toga on odlazi u Egipat. Međutim, Avram ne može ni tamo da se nastani, zbog konflikta sa Faraonom. Konačno, Avram mora da se okrene i vrati se tako da ponovo odlazi u Hanan. Međutim, stvari se ponovo komplikuju. Avram i njegov sinovac Lot se tamo slažu da se razdvoje zbog spora oko zemljišta. Nakon toga, izbija rat koji zahvata ceo deo zemlje kojeg je Bog namenio za Avrama. Nakon bitke, Avrama sreće stranac, Melhisedek, kojem on daje desetak što je bio znak njegove spoznaje da mu ništa ne pripada. Ove epizode su bogate duhovnim lekcijama u kojima su stvari vere i etike isprepletane.

Pitanja za razmišljanje: Uporedite Avramove manipulacije i laži sa Faraonovim poverenjem i iskrenošću; uporedite odsustvo Avramove sebičnosti sa prisustvom sebičnosti kod Lota; uporedite Avramovu velikodušnost sa pohlepo careva. Analizirajte Avramovu nekonzistentnost i nedostatak poverenja kada odgovori na Božiji poziv.

Komentar

Lekh lekha, izadi iz.... Ova jevrejska fraza znači „idi da bi našao sebe“. Poziv Avramu da izađe iz svoje zemlje i udalji se od svojih korena bi trebao da ga odvede na put pronalaska sebe, ispunjenja njega samog i uspostavljanja njegovog identiteta. Nije dovoljno da Avram izađe iz Vavilona; da bi zaista pronašao sebe Avram mora da se otarasi Vavilona koji je i dalje sa njim – idolopoklonstvo njegovih očeva i arogantan mentalitet Vavilona. Da bi se to desilo, Avram ne samo da mora da napusti mesto na kojem je bio do tad; on mora da bude konstantno u pokretu. Ono što je značajno je to da se ova „pokretna“ sudbina ogleda i u jeziku kojim je priča njegovog života zapisana. Glagol „idi“, tj. *halak*, je ključna reč koja dominira narativom o Avramu od 12. do 22. poglavlja, što su poglavlja koja sačinjavaju centralni deo 1. Mojsijeve knjige. Takođe je značajno da se fraza *lekh lekha*, tj. „idi“, upotrebljava da uokviri duhovno putovanje Avrama. Ovaj izraz se pojavljuje dva puta: prvi put kada je Avram pozvan da napusti svoju prošlost (1. Mojsijeva 12,1), i drugi put kada je pozvan da napusti svoju budućnost (1. Mojsijeva 22,2). Viseći tako u praznom, distanciran od svojih korena, Avram zavisi samo od Boga. Avram je primer „vere“.

Avram i faraon. Kada je Avram stigao u Egipat, Faraon je po njega predstavljao pretnju. Međutim, umesto da potraži Božiju pomoć i vođstvo, on se oslanja na političarenje i laži. Ipak, Avramova prevara se okreće protiv njega. Baš zbog toga što je Avram lagao i tvrdio da je Sara njegova sestra, Faraon ju je uzeo u svoj harem (1. Mojsijeva 12,15; uporedi sa 1. Mojsijeva 12,19). Ironično, baš zbog toga što je verovao da je Sara Avramova sestra, Faraon je bio dobar prema Avramu (1. Mojsijeva 12,16), baš kao što je Avram želeo (1. Mojsijeva 12,13). Ova priča je puna dvosmislenosti. Čak i kada je Avram slagao, on je opet govorio istinu, jer Sara i jeste i nije njegova sestra; ona mu je polu sestra. Čak i kada je Avram

blagoslovljen svim darovima Faraona, on je i proklet, jer je njegova žena sada u Faraonovom haremu. Bog ne ukorava Avrama; ipak kada Faraon govori, njegove reči zvuče kao reči koje je Bog uputio Adamu (1. Mojsijeva 3,9.11). Ova paralela između ova dva ukora sugerira to da je Avramovo bezakonje iste vrste kao i Adamovo bezakonje.

Avram i Lot. Prvi put posle Hanana, glagol *halak*, tj. „idi“, koji odgovara pozivu *lekh lekha*, se ponovo pojavljuje. Koristi se dva puta (1. Mojsijeva 13,1.5). Prvog puta se odnosi na Avramov put u Vetilj gde je Avram sagradio žrtvenik i obožavao Boga (1. Mojsijeva 13,4). Ovaj potez ponovo povezuje Avrama sa njegovom prošlošću i predstavlja nastavak onog što je njegovo putovanje u Egipat prekinulo. Avram se vraća na „stare staze“ (Jeremija 6,16; uporedi sa Jeremija 18,15). On se kaje.

Sledeći put kada se glagol *halak*, tj. „idi“ upotrebljava, on se odnosi na odlazak Lota. Ipak, za razliku od Avramovog polaska na put, Lotov odlazak nema duhovnu konotaciju; umesto toga njegov odlazak povezan je sa njegovim bogatstvom (1. Mojsijeva 13,5). Uz to, ne samo da je mesto na koje oni „idu“ drugačije već je drugačiji način na koji oni „prebivaju“ tamo gde odu. Dok Avram povezuje svoje „prebivanje“ sa odnosom sa Bogom, Lot svoje „prebivanje“ povezuje samo sa sobom i svojim materijalnim posedom. Poteškoće u njihovom zajedničkom prebivanju na jednom mestu (1. Mojsijeva 13,6) nisu rezultat samo spoljašnjih faktora; one postoje zbog dubokih duhovnih razlika između Avrama i Lota. Njihovi pogledi na svet su nepomirljivi (1. Mojsijeva 13,7-9), pa su i tenzije među njima neizbežne. Iako biblijski tekst izveštava o svađi među pastirima, sukob se odvija i na dubljem nivou i uključuje duhovne stvari. Avram tada razume da je razdvajanje jedini način ka miru. Tada Lot preuzima inicijativu i bira teritoriju bogate ravnice. Avram uzima ono što je preostalo: Hananske planine (1. Mojsijeva 13,12). Za razliku od Lota koji odlučuje da podigne svoje oči i sagleda (1. Mojsijeva 13,10), Avram to čini tek po Božijem nalogu (1. Mojsijeva 13,14).

Kasnije, za vreme rata, kada je Lot zarobljen otet iz Sodoma (zajedno sa svojim imetkom), Avram odlazi sa grupom ljudi da spase svog sinovca. Na kraju ovog poduhvata Lot i njegovi ljudi su izbavljeni. Car Sodoma dolazi da se sretne sa Avramom po njegovom povratku da bi mu tom prilikom zahvalio (1. Mojsijeva 14,7). Ironično, Lot, koji je bio tako željan da kontroliše svoju sudbinu i uzme najbolji deo zemlje za sebe, postaje zatočenik. Avram, sa druge strane, koji je ponizno i ljubazno prepustio Lotu pravo da prvi izabere – što je bilo njegovo pravo kao onog ko je stariji – je sada onaj koji preuzima inicijativu i kontroliše stanje stvari. Avram je razumeo da je poverenje u Boga i spremnost da se izgube prednosti najbolji način da se upravlja svojim životom i osigura najbolji ishod. Ova ista paradoksalna pouka je kasnije ponovo naglašena od strane Isusa u njegovoj propovedi na gori (Marko 8,35).

Avram i Melhisedek. Čini se da se ovaj misteriozni car pojavljuje u kontekstu ovog narativa niotkuda. Najpre, Melhisedek dolazi iz grada Salema, što je drevni naziv za Jerusalim, a taj grad nije učestvovao u ratu. Uz to, ime *shalem*, tj. „Salem“, što znači „mir“ je u suprotnosti sa aktivnošću ratovanja koja je bila centar priče do sada. Pravda (*tsedeq*), koja je uključena u ime ovog cara, stoji u suprotnosti sa „zlom“ i „pokvarenošću“ na koje podsećaju imena Sodomskog cara Bere („u zlu“) i Gomorskog cara Birše („u pokvarenosti“). Melhisedek je nazvan sveštenikom Boga Višnjega.

Ovo je prvi put u Bibliji da se reč „sveštenik“ (*kohen*) pojavljuje. Melhisedekovo sveštenstvo prethodi Levitskom sveštenstvu. Činjenica da Avram koristi istu titulu *'el 'elyon* („Bog Višnji“) za svog Boga kao što to čini Melhisedek (1. Mojsijeva 14,20), pridružujući time ime (1. Mojsijeva 14,20), pridružujući time ime YHWH imenu „Bog Višnji“ (1. Mojsijeva 14,22), sugeriše to da je Avram u Melhisedeku video pravog sveštenika Boga Stvoritelja. Iako je Melhisedek pripadao Hananskoj zajednici, Bog ga je izabrao za Svog predstavnika među ljudima tog vremena. Uprkos njegovom stranom poreklu, Avram mu daje desetak i biva blagoslovljen. Uz to, brojna pominjanja Boga, svetog obroka hleba i vina, blagoslova i himne upućene Bogu, sve to prožima ovog Hananskog sveštenika Melhisedeka duhovnom važnošću koja prevazilazi puki susret careva. Takođe se može primetiti da ostatak Pisma podržava ovu perspektivu. Psalam 110 povezuje Melhisedeka sa budućim Mesijom iz plemena Davida (Psalam 110,4), što takođe čine i novozavetni autori povezujući Melhisedekovo jedinstveno sveštenstvo sa Isusovim sveštenstvom (Jevrejima 5,5-6,10; Jevrejima 7).

Primena u životu

Lekh Lekha, „izađi“. Pronađi tekstove u Bibliji u kojima proroci pozivaju Božiji narod da izađe iz Vavilona. Šta ovaj poziv znači Božijem narodu danas? Kako Božiji poziv Njegovom narodu da „izađe“ može da se primeni na tvoj društveni život? Kako se ovaj poziv odnosi na tvoju svakodnevnu izgradnju karaktera? U kakvom je odnosu ovaj poziv sa tvojim iskustvom obraćenja?

Avram i Lot. Kako je Avram mogao da dozvoli Lotu da izabere prvi? Kako takav stav može da se primeni u tvojim odnosima sa drugim ljudima? Zašto je Avramova perspektiva koja se fokusira na budućnost superiorna u odnosu na Lotovu perspektivu koja se fokusira na sadašnjost? Kojim nas principima i lekcijama ova priča uči o načinu na koji bi trebali da poslušamo? Zašto se zločin i prevare u konačnici ne isplate?

Avram i Melhisedek. Koje lekcije o duhovnoj važnosti desetka možemo naučiti od Avrama koji svoj desetak daje caru Melhisedeku koji je Hananskog porekla i koji je sveštenik u gradu Salemu? U kakvom su odnosu Avramova odluka da da desetak od svega što je osvojio u borbi i njegova vera u Boga i Stvoritelja (1. Mojsijeva 14,19.20)? Kako se vaše ispovedanje vere u Boga Stvoritelja odnosi na vaš materijalni posed?